

**Programa d'Atenció a la Maternitat a Risc
Memòria 2015**

ÍNDIX

---

1. Context del Programa.
2. Cartera de serveis i prestacions.
3. Detecció i Prevenció de la violència de parella.
4. Activitat desenvolupada.
5. Perfil de les dones ateses.
6. Mosaic de serveis complementaris.
7. Col·laboració i suport d'organitzacions públiques i privades.
8. Disseminació de la cartera de serveis i prestacions.
9. Xarxes Internacionals.
10. Declaració d'autoria.

1. CONTEXT DEL PROGRAMA

El Programa Atenció a la Maternitat a Risc funciona ininterrompudament des de l'any 1992 fins l'actualitat oferint serveis de planificació familiar i de prevenció de la interrupció voluntària de l'embaràs des d'una perspectiva pro-elecció a dones en situació vulnerable o en risc d'exclusió social.

Els finançadors principals d'aquest Programa durant 2015 van ésser el Servei Català de la Salut i el Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. Així mateix cal destacar que al llarg de l'exercici 2015 a Catalunya s'han desenvolupat les opcions assistencials previstes per la Ley de salud sexual y reproductiva y de la interrupción voluntaria del embarazo 2/2010 de 3 de Marzo.

L'Associació Salut i Família va continuar mantenint durant l'exercici 2015 relacions actives de col·laboració amb les diverses administracions públiques i proveïdors públics i privats alhora que va desplegar intenses iniciatives d'advocacia a favor de que les necessitats de les dones i les famílies vulnerables siguin objecte d'interès general i d'inversions econòmiques per part dels poders públics i de la iniciativa privada.

Les iniciatives d'advocacia més significatives van ésser l'elaboració i difusió a tot l'Estat dels Informes Maternidad en la Adolescencia y su Impacto Intergeneracional que va revisar i contrastar l'impacte de tot un seguit d'efectes sanitaris i socials intergeneracionals de les restriccions a la capacitat de les adolescents per decidir sobre l'avortament voluntari i l'Informe Impacto de una reforma legal restrictiva del aborto en España sobre la salud pública y los

derechos básicos que va revisar i contrastar des de la perspectiva de l'evidència científica disponible, l'impacte de la reforma presentada pel Ministeri de Justícia del govern espanyol sobre la salut de les dones, la salut reproductiva i la prevenció de l'avortament, les víctimes de la violència de parella, la salut fetal, neonatal i infantil, les oportunitats de vida per a les adolescents, els grups vulnerables de dones i famílies, la pobresa infantil i familiar i el sistema sanitari, així com sobre els drets humans bàsics i la igualtat efectiva entre dones i homes. Els informes estan accessibles a: <http://www.saludyfamilia.es/ca/maternitat-risc/atencio-maternitat-risc>.

2. CARTERA DE SERVEIS I PRESTACIONS

La cartera de serveis del Programa Atenció a la Maternitat a Risc abasta quatre àmbits principals:

- Suport, orientació i acompanyament durant la crisi que suposa un embaràs no desitjat.
- Facilitació de l'accés als serveis sanitaris públics a les dones embarassades en risc d'exclusió social.
- Servei de contracepció immediata de llarga durada.
- Servei de Consell Familiar en col·laboració amb la Maternitat de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron.

Les prestacions disponibles són:

- Test d'embaràs immediat, fiable i gratuït.
- Orientació, suport i acompanyament individual gratuït a les dones de tots els orígens que es troben en una situació d'embaràs no desitjat. Aquesta prestació es basa en els principis de pro-elecció i aplica les opcions previstes a la Ley de salud sexual y reproductiva y de la interrupción voluntaria del embarazo 2/2010 de 3 de Marzo.
- Tramitació de la documentació d'accés als serveis sanitaris públics a dones embarassades de tots els orígens.
- Contracepció immediata i gratuïta mitjançant un dels següents mètodes de llarga durada:
  - Implantació d'un DISPOSITIU INTRAUTERI amb alta càrrega de coure de cinc anys de durada.
  - Col·locació de l'implant hormonal subdèrmic IMPLANON de tres anys de durada.

- Suport i orientació psicològica a dones i parelles en situació d'interrupció voluntària de l'embaràs per una causa de risc fetal, òbits fetals, dones embarassades en situació de risc, nounats de risc i mort perinatal.

3. DETECCIÓ I PREVENCIÓ DE LA VIOLÈNCIA DE PARELLA

La violència contra les dones es manifesta a totes les classes socials, nivells econòmics i educatius i tant a l'àmbit urbà com rural. Tanmateix, les dones amb pocs recursos educatius i econòmics refereixen patir violència de parella més freqüentment que les dones pertanyents a sectors socials menys desfavorits.

L'Associació Salut i Família està fermament compromesa en la recerca operativa, la prevenció i la detecció precoç de la violència de parella contra les dones vulnerables i en l'atenció immediata a les víctimes. Per aquest motiu, qualsevol dona beneficiària de qualsevol programa o servei de l'Associació Salut i Família és subjecte d'una exploració activa sobre la presència o no de violència de parella en la seva vida i en cas afirmatiu rep una oferta d'atenció i orientació immediata de tipus jurídic i psicològic.

Durant l'any 2015 s'ha explorat la violència de parella mitjançant el test Partner Violence Screen (PVS) en el 97,5% dels casos atesos i s'ha registrat una prevalença del 8,4% que implica una disminució de 2,2 dígits respecte l'any 2014.

4. ACTIVITAT DESENVOLUPADA

- Suport, orientació i acompanyament durant la crisi d'un embaràs no desitjat: 983 casos
- Facilitació d'accés al sistema sanitari de dones embarassades en risc d'exclusió social: 45 casos
- Contracepció immediata de llarga durada: 2.619 casos
- Servei de Consell Familiar: 393 casos
- Exploració de violència de parella en: 97,5% casos
Prevalença de violència de parella a: 8,4% casos

ACTIVITAT TOTAL: 4.040 casos

El nombre de casos atesos per contracepció immediata de llarga durada suposa 2,6 vegades els casos atesos per crisi d'un embaràs no desitjat. Dels casos atesos per contracepció de llarga durada el 65% van ésser implantacions de DIU i el 35% col·locacions d'IMPLANON.

5. PERFIL DE LES DONES ATESES

L'anàlisi del perfil de dones ateses es fa agregadament per a les dones que consulten per una crisi d'embaràs no desitjat, contracepció immediata i/o sol·licitud d'accés al sistema sanitari i de forma singularitzada per a les dones ateses al Servei de Consell Familiar.

Pel que fa a les dones ateses als àmbits de crisi d'un embaràs no desitjat, contracepció immediata i sol·licitud d'accés al sistema sanitari el 63,1% eren de procedència estrangera i el 36,9% espanyoles, residint el 38,1% a la comarca del Barcelonès i el 61,9% a d'altres indrets de Catalunya. Les vies d'arribada al Programa van ésser en primer lloc els centres sanitaris (47,3%), seguida de la iniciativa pròpia (44,5%) i en tercer lloc centres variats (8,2%).

La franja d'edat de 26 a 35 anys aplegava el 46,5% i les menors de 19 anys van suposar el 3,5%. L'estat civil fou soltera al 43,2%, tot i que amb independència d'aquest estat civil el 17,7% manifestaven tenir una parella amb una durada de la relació inferior a l'any.

Únicament el 32,08% de les dones tenien un treball assalariat o autònom mentre que el 32,8% estaven a l'atur i el 18,2% es trobaven en situacions de precarietat que anaven des de l'economia submergida fins la prostitució. A banda, el 40,3% de les dones no en tenien cap ingrés propi. L'analfabetisme va estar present en el 2,08% de les dones alhora que el 20,08% declaraven tenir cap tipus d'estudis primaris i el 70,02% cap tipus d'estudis secundaris.

Cal destacar que el 41,4% de les dones no havien consultat cap servei sanitari per motius de planificació familiar en els darrers dos anys i el 43,4% declaraven no utilitzar cap tipus de contracepció mentre que el 26,7% usaven el preservatiu i el 18,6% l'anticoncepció oral.

Entre les dones ateses va predominar la baixa fecunditat de tal manera que el 21,7% no en tenia cap fill i el 33,03% en tenia un, mentre que només el 6,8% en tenia més de tres fills.

La utilització de la interrupció voluntària de l'embaràs com a estratègia de regulació de la fecunditat va estar present en el 57,2% de les dones ateses que referien la pràctica d'interrupcions anteriors de l'embaràs. Pel que fa a la decisió actual d'interrompre l'embaràs va ésser unilateral per part de la dona en un 25,4% dels casos.

Pel que fa a les dones ateses al Servei de Consell Familiar el seu perfil està molt condicionat pel tipus de població femenina que atén la Unitat d'Embaràs a Risc de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron. Així el 83,4% eren de procedència espanyola i el 49,6% residien a la comarca del Barcelonès.

La franja d'edat de 26 a 35 anys aplegava al 57,9% i les menors de 19 anys van suposar el 1,3%. L'estat civil fou casada en el 88,2% dels casos.

El 75,1% de les dones tenien un treball assalariat o autònom i el 53,7% declaraven tenir estudis universitaris.

La baixa fecunditat era majoritària de tal manera que el 45,5% de les dones no en tenia cap fill i el 32,4% en tenia un.

El motiu de consulta va ésser en primer lloc l'atenció post-interrupció voluntària de l'embaràs (26,9%), en segon lloc l'atenció a un nounat de risc (24,8%), en tercer lloc l'existència d'un embaràs a risc (24,8%) i per últim l'ocurrència d'un òbit fetal i/o neonatal (13,11%).

6. MOSAIC DE SERVEIS COMPLEMENTARIS

Totes les dones ateses al Programa Atenció a la Maternitat a Risc disposen d'accés immediat i preferent als següents serveis complementaris:

- Atenció jurídica i psicològica immediata en situacions de violència de parella.
- Participació en els grups de suport i orientació per a mares immigrants i per a mares joves i adolescents de tots els orígens.
- Orientació i suport jurídic en situacions de conflicte i de canvi familiar a càrrec del Programa "Brúixola".
- Orientació i suport psicològic per a la vida personal i familiar en situacions de conflicte i de canvi a càrrec del Programa "Brúixola".
- Orientació i derivació per a necessitats formatives i laborals a dones de tots els orígens.
- Orientació jurídica, microeconòmica i pràctica pel que fa a l'habitatge de propietat o de lloguer a càrrec del Programa "A Resguard".
- Accés a la línia de prestacions La infància és essencial a totes les mares que hi participen als grups de suport i orientació a la maternitat.

7. COL·LABORACIÓ I SUPORT D'ORGANITZACIONS PÚBLIQUES I PRIVADES

Les organitzacions finançadores del Programa Atenció a la Maternitat a Risc han estat:

- Servei Català de la Salut.
- Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.

Les organitzacions finançadores del Programa Grups de Suport i Orientació a Mares Vulnerables han estat:

- Ajuntament de Barcelona.
- Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.

Les organitzacions finançadores del Programa Brúixola han estat:

- Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.
- Departament de Benestar Social i Família.
- Ajuntament de Barcelona.
- Diputació de Barcelona.

Les organitzacions finançadores del Programa Prevenció i Detecció de la Violència de Parella han estat:

- Ministerio de Empleo y Seguridad Social.
- Institut Català de les Dones.

Pel que fa als proveïdors sanitaris públics s'ha comptat amb la col·laboració activa de:

- Programes d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (ASSIRs) de Catalunya.
- Hospital Clínic de Barcelona.
- Hospital del Mar de Barcelona.
- Centres d'Atenció Primària de Catalunya.
- Fundació Salut Empordà.
- Hospital de Figueres.

Pel que fa als proveïdors sanitaris privats s'ha comptat amb la col·laboració activa de:

- Clínica Mèdica Sants.
- Agrupació Tutor Mèdica.
- Centre Mèdic Eira.
- Centre Mèdic Les Corts.
- Clínica EMECE.
- Clínica Dalmaes.
- Centre Mèdic Adalia.
- Centre Mèdic Aragó.
- Instituto Ginetec.

Pel que fa a la col·laboració de centres socials i organitzacions del tercer sector social s'ha comptat amb:

- Creu Roja de Catalunya.
- Servei d'Atenció a l'Immigrant Estranger i Refugiat, SAIER.

- Federación de Entidades Latinoamericanas de Cataluña, FEDELATINA.
- SOS Racisme.
- Red para el Desarrollo e Integración de Naciones, RUMBOS.
- Federación de Entidades Bolivianas en Cataluña, FEDEBOL.
- Asociación de Mujeres Bolivianas en Cataluña.
- Asociación Salvadoreña en Cataluña.
- Associació Cultural Educativa i Social Operativa de Dones Pakistaneses, ACESOP.
- Punts d'Informació Juvenil (PIJ's) de diversos municipis.
- Serveis Socials Municipals.
- Programes d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD's) de Catalunya.

8. DISSEMINACIÓ DE LA CARTERA DE SERVEIS I PRESTACIONS

La difusió realitzada en el marc del Programa Atenció a la Maternitat a Risc ha consistit en:

- S'han rebut 44.934 visites a la pàgina Web de l'Associació Salut i Família i d'aquestes 1.763 s'han fet directament al Programa Atenció a la Maternitat a Risc.
- S'ha difós la cartera de serveis i prestacions entre 2.783 beneficiaris/es institucionals i professionals.
- S'ha difós la Memòria del Programa Atenció a la Maternitat a Risc 2015 entre 3.758 beneficiaris/es institucionals i professionals.
- S'ha difós l'Informe Maternidad en la Adolescencia y su Impacto Intergeneracional amb un impacte sobre 7.642 beneficiaris/es (institucions i professionals) durant 2015. L'informe va ésser presentat al Congrés d' UNICEF celebrat a Madrid els dies 10 i 11 de Setembre de 2015 sobre "Emprender con niños y adolescentes. Iniciativas de transformación e inclusión social" al que varen assistir 260 experts/es.
- S'ha difós l'Informe Impacto de una reforma legal restrictiva del aborto en España sobre la salud pública y los derechos básicos amb un impacte sobre 5.383 beneficiaris/es (institucions i professionals) durant 2015.

A l'Octubre 2015 es va celebrar a Madrid la Jornada "Maternidades Vulnerables" que va comptar amb el suport i participació de UNAF i Fundació Atenea. Aquesta Jornada va ésser difosa a l'Estat i arreu de Catalunya a 14.270 professionals i institucions i va comptar amb la participació directa de 91 professionals.

A l'Octubre 2015 es va celebrar a Còrdova la Jornada "Maternidades Vulnerables" que va comptar amb el suport i participació de Fundació Atenea, Encuentraacuerdos, Universidad de Córdoba, Instituto Andaluz de la Mujer i UNAF. Aquesta Jornada va ésser difosa a 7.865 professionals i institucions i va comptar amb la participació de 38 professionals.

9. XARXES INTERNACIONALS

L'Associació Salut i Família és membre actiu de la Confederation of Family Organisations in the European Union (COFACE), organització europea amb seu a Brussel·les que advoca i promou una agenda política europea més centrada a l'evolució, les aportacions i les necessitats de les famílies. En aquest àmbit, l'Associació Salut i Família juga un paper destacat com a membre del Grup de Treball sobre Famílies Vulnerables i ha assistit, convidada per COFACE, a la Conferència europea Servicios financieros justos y accesibles: alternativas a la banca tradicional celebrada a Madrid al Maig de 2015 i a la conferència europea Families beyond borders - What is the impact of migration on families? organitzada per COFACE a Sofia al Novembre de 2015.

L'Associació Salut i Família és membre de la Xarxa Internacional de Centres Sanitaris Promotors de la Salut i en aquesta qualitat ha assistit al Congrés Internacional de Promoció de la Salut celebrat al Juny de 2015 a Oslo presentant la comunicació oral sobre Tackling Inequity in healthcare addressing Comprehensive Health and Social Care for Migrants.

L'Associació Salut i Família ha estat partner durant l'any 2015 del Projecte europeu "Sharing Acceptance's Results and Experiences" (SHARE) i ha participat a la Conferència Final del Projecte celebrada a Padova al Juny de 2015.

L'Associació Salut i Família és membre actiu de la Unión de Asociaciones Familiares (UNAF). En aquest àmbit, l'Associació Salut i Família juga un paper destacat com a coordinadora del Grup de Treball "Enfortiment de la Xarxa" i ha assistit, convidada per UNAF, a la Jornada Culturas, Género y Sexualidades celebrada a Madrid al Març de 2015.

L'Associació Salut i Família va participar activament al III Congrés Internacional Ciudades Amigas de la Infancia organitzat per UNICEF i celebrat a Madrid al Setembre de 2015 on va presentar l'Informe Maternidad en la Adolescencia y su Impacto Intergeneracional.

10. DECLARACIÓ D'AUTORIA

Elvira Méndez ha dissenyat i escrit la Memòria 2015 del Programa Atenció a la Maternitat a Risc.

Josep Maria Llampallas ha fet el tractament informàtic de les dades d'activitat i del perfil descriptiu de les dones ateses.

Carolina Herrera ha donat suport administratiu i ha realitzat l'edició.

Elvira Méndez és la responsable de la Memòria 2015.

Juliol 2016. Barcelona

Composició de coberta: Associació Salut i Família.

Associació Asociación
SALUD y FAMILIA

OFICINES

Barcelona

Via Laietana, 40, 3è 2a B
08003 Barcelona
Tel. 93 268 24 53 – Fax 93 319 85
66
saludyfamilia@saludyfamilia.es
www.saludyfamilia.es

Lleida

Passatge de l'Empordà, 16
25006 Lleida
Tel. 93 268 24 53 – Fax 93 319 85
66
saludyfamilia@saludyfamilia.es
www.saludyfamilia.es